

655.

**Rozporządzenie
Ministra Spraw Wojskowych**

z dnia 6 lipca 1928 r.

w sprawie przedterminowego zwolnienia osób, odbywających karę pozbawienia wolności z mocy wyroków wojskowych sądów karnych.

Na podstawie art. 149 i 157 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. w sprawie kodeksu karnego wojskowego (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 328) zarządzam co następuje:

§ 1. Minister Spraw Wojskowych decyduje o przedterminowym zwolnieniu:

- A) oficerów, odbywających wszelkie kary pozbawienia wolności,
- B) szeregowych i innych osób, skazanych wyrokami wojskowych sądów karnych, odbywających kary:

1) bezterminowego (dożywotniego) pozbawienia wolności, lub terminowego w wymiarze ponad lat sześć,

2) pozbawienia wolności w wymiarze poniżej lat 6, wyznaczonego wskutek aktów łaski, zamiast kary: śmierci, bezterminowego (dożywotniego) pozbawienia wolności, lub terminowego pozbawienia wolności ponad 6 lat,

3) pozbawienia wolności — bez względu na jego wymiar — za przestępstwa, przewidziane:

- a) w art. 46, 47, 54 (o ile jest zbrodnia), 55, 56 (o ile jest zbrodnia), 57, 67, 68, 69, 70, 79, 80, 81 (także w warunkach, przewidzianych w art. 82), 83, 84 — 88, 90 — 95, 104, 108, i 123 Kodeksu Karnego Wojskowego,
- b) w art. 99 — 119, 122, 123, 125, 126, 128—132, 135, 222, 455 p. 8 i 457 cz. 2 Kodeksu Karnego z 1903 r., oraz w art. 562 i 563 tego kodeksu, jeżeli czyn popełniono przez wybuch,
- c) w art. 1 — 11 i 13 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego

1928 r. o karach za szpiegostwo i niektóre inne przestępstwa przeciw Państwu (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 160),

d) w art. 105 ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 46, poz. 458).

Prócz wypadków, przewidzianych wyżej, Minister Spraw Wojskowych decyduje o przedterminowym zwolnieniu, jeśli w poszczególnej sprawie to sobie zastrzeżł.

§ 2. Dowódcy właściwi dla wojskowych sądów okręgowych (sądów admirałskich) decydują o przedterminowym zwolnieniu szeregowych i osób, nie należących do stanu żołnierskiego, skazanych wyrokami wojskowych sądów karnych w wypadkach, niewymienionych w paragrafie poprzednim.

Są oni również władni wydawać decyzje w wypadkach, przewidzianych § 1 niniejszego rozporządzenia, o ile Minister Spraw Wojskowych w poszczególnej sprawie do tego ich upoważni.

W wypadkach, wymienionych w ustępach poprzednich niniejszego paragrafu, właściwym jest dowódca właściwy dla tego wojskowego sądu okręgowego (sądu admirałskiego), który orzekł w pierwszej instancji, względnie w którego okręgu znajduje się sąd rejonowy (marynarski), który wydał wyrok w pierwszej instancji. Właściwy dowódca decyduje po wysłuchaniu wniosku prokuratora wojskowego.

§ 3. Do decyzji o cofnięciu zwolnienia właściwą jest: po wysłuchaniu wniosku prokuratora wojskowego, ta władza, która zarządziła zwolnienie.

§ 4. Przedterminowe zwolnienie może nastąpić na prośbę lub z urzędu, nawet bez zgody skazanego.

Prośbę może wnieść skazany, jego obrońca lub pełnomocnik, małżonek, krewni i powinowaci w linii wstępnej i zstępnej, rodzeństwo, ustawowi zastępcy (opiekunowie, kuratorowie) i wychowawcy.

Prośby innych osób mogą stanowić powód do rozważenia sprawy z urzędu.

§ 5. Prośbę można zgłosić ustnie do protokołu lub pisemnie w komendzie (zarządzie) więzienia, w którym skazany odbywa karę, u właściwego prokuratora wojskowego (§ 10 ust. 1 i § 18), lub też u przełożonej władzy skazanego według jego ostatniego przydziału służbowego.

Skazany, odbywający karę w więzieniu wojskowym, o ile jest szeregowym, może zgłosić prośbę tylko przy raporcie ustnie. Prośba o przedstawienie go w tym celu do raportu musi być uwzględniona.

Skazany, odbywający karę w więzieniu, podlegającym władzom cywilnym, może zgłosić prośbę także urzędnikowi zarządu lub nadzoru więziennego.

§ 6. Prośbę opiniuje przede wszystkim komendant (zarząd) więzienia, w którym skazany karę odbywa. Komendant (zarząd) więzienia przeprowadza również potrzebne dochodzenia.

Do tego komendanta (zarządu) należy kierować wszystkie prośby, zgłoszone u prokuratorów wojskowych i u władz przełożonych skazanego.

§ 7. Prócz stwierdzenia, jak skazany prowadził się w więzieniu, należy zbadać osobiste stosunki skazanego, stosunek do służby wojskowej, poprzednie ukarania, o ile zaś skazany po zwolnieniu go z więzienia nie ma powrócić do czynnej służby wojskowej, to również jego zdolność zarobkowania, sposobność do uzyskania pracy zarobkowej lub zapewnienie warunków utrzymania w miejscowości, do której zamierza się udać, oraz inne okoliczności, uzasadniające lub uchylające obawy złego prowadzenia się zwolnionego w przyszłości i jako takie, mające wpływ na decyzję o zwolnieniu.

Co do sprawowania się skazanego w więzieniu należy dołączyć opinię zarządów więzień, w których skazany odbywał poprzednio część kary.

§ 8. Prośbę można zgłosić i przedstawić do decyzji już w ostatnich dniach piętnastu okresu, przewidzianego w art. 37 Kodeksu Karnego Wojskowego, jeśli 2/3 kary nie przenoszą jednego roku, w innych wypadkach — już w ostatnich dniach trzydziestu tego okresu.

Jeżeli po wysłaniu opinii przychyłnej zajmą lub wyjdą najaw okoliczności, uzasadniające zmianę opinii, komendant (zarząd) więzienia zawiadomi o tem właściwego prokuratora wojskowego. Prokurator ten, jeśli już przesłał swój wniosek władzy właściwej, skieruje do niej niezwłocznie otrzymane zawiadomienie, oświadczając, czy wniosek swój podtrzymuje.

§ 9. Jeśli prośbę zgłoszono przed terminem, przewidzianym w art. 37 Kodeksu Karnego Wojskowego i w § 8 niniejszego rozporządzenia, komendant (zarząd) więzienia zawiadomi o tem prosiącego, jeśli ten jednak prośby nie cofnie, przedstawi ją właściwemu prokuratorowi wojskowemu.

Prośbę, zgłoszoną przed terminem, przewidzianym w art. 149 cz. 5 Kodeksu Karnego Wojskowego, odrzuca komendant (zarząd) więzienia.

Zażalenie na taką decyzję komendanta więzienia wojskowego jest dopuszczalne tylko wedle wojskowych przepisów o zażaleniach, na decyzję zaś zarządu więzienia, podlegającego władzom cywilnym — tylko w trybie nadzoru służbowego.

Przepis o zachowaniu terminu, przewidzianego w art. 149 cz. 5 Kodeksu Karnego Wojskowego nie będzie miał zastosowania, o ile poprzednia prośba o przedterminowe zwolnienie została odrzucona, albo odmownie załatwiona jedynie z powodu jej przedwczesności wedle poprzednich przepisów o zwolnieniu przedterminowym (tymczasowym zwolnieniu, warunkowym zwolnieniu).

Postanowienia niniejszego paragrafu mają również zastosowanie do próśb wniesionych przez osoby nieuprawnione, jeśli prośba nie da powodu do rozważenia sprawy z urzędu.

§ 10. Komendant (zarząd) więzienia przedstawia prośbę ze swoją opinią prokuratorowi przy wojskowym sądzie okręgowym, który wydał wyrok w pierwszej instancji, lub w którego okręgu znajduje się sąd rejonowy, który wyrok wydał.

Prokurator przy wojskowym sądzie okręgowym odrzuca prośbę, jeśli jest przedwczesną, albo

jeśli wniosła ją osoba nieuprawniona, a prokurator nie widzi powodu do rozważenia sprawy z urzędu; decyzja nie ulega zaskarżeniu. W innych wypadkach prokurator wojskowy — po uzupełnieniu dochodzeń, jeśli uzna je za potrzebne — przedstawi sprawę ze swoim wnioskiem do decyzji właściwemu dowódcy lub przedłoży ją Naczelnemu Prokuratorowi Wojskowemu, zależnie od właściwości, określonej w §§ 1 i 2 niniejszego rozporządzenia.

Jeśli wyrok wydał wojskowy sąd rejonowy (sąd marynarski), prokurator wojskowy może według własnego uznania zażądać opinii właściwego dowódcy dla tego sądu przed postawieniem wniosku co do zwolnienia.

Właściwy dowódca dla wojskowego sądu okręgowego (sądu admirałskiego) poweźmie według własnego uznania decyzję co do zwolnienia w sprawie, przedstawionej mu przez prokuratora wojskowego. Decyzja właściwego dowódcy nie ulega zaskarżeniu.

Jeżeli właściwy dowódca nie zgodzi się z wnioskiem prokuratora wojskowego, przedłoży niezwłocznie sprawę Ministrowi Spraw Wojskowych do rozstrzygnięcia.

§ 11. Naczelnny Prokurator Wojskowy odrzuca prośbę, jeśli mu ją przedstawiono pomimo, że jest przedwczesną lub, że ją wniosła osoba nieuprawniona, a nie widzi on powodu do rozważenia sprawy z urzędu; decyzja nie ulega zaskarżeniu. W innych wypadkach Naczelnny Prokurator Wojskowy przedstawi sprawę ze swym wnioskiem Ministrowi Spraw Wojskowych, który poweźmie decyzję co do zwolnienia. Decyzja Ministra Spraw Wojskowych nie ulega zaskarżeniu.

§ 12. W decyzji, odmawiającej zwolnienia, należy wymienić datę, przed którą nie wolno zgłosić ponownej prośby (art. 149 cz. 5 Kodeksu Karnego Wojskowego).

Odmowa prośbie skazanego, jego obrońcy lub pełnomocnika powoduje powyższy skutek co do prośby wszystkich osób. Odmowa prośbie innej osoby powoduje ten skutek co do próśb wszystkich osób, wyjąwszy prośby skazanego, jego obrońcy lub pełnomocnika.

§ 13. W decyzji, zarządzającej zwolnienie, należy w zasadzie nakazać zwolnionemu, aby zawiadamiał natychmiast o każdej zmianie swego miejsca pobytu najbliższy posterunek policji państwowej (komisarjat pol. państw. w miastach) miejscowości, którą opuszcza i do której przybywa. Obowiązek ten ustaje z upływem terminu, w którym karę uważa się za odbytą. Koniec tego terminu należy zaznaczyć w decyzji.

Nakazu zawiadamiania nie wydaje się, jeżeli skazany po zwolnieniu zostaje odesłany do formacji wojskowej, a okres, po którym uważa się karę za odbytą, jest krótszy od okresu, pozostającego mu do odsłużenia czynnie w wojsku.

Nakazu zawiadamiania można nie wydawać, jeśli okres, po którym karę uważa się za odbytą, nie przekracza roku, albo po dopełnieniu obowiązku służby wojskowej nie będzie przekraczał roku, a ze względu na szczególne okoliczności niema wątpliwości, że zwolniony będzie się prowadził dobrze.

Nakaz zawiadamiania można na prośbę zwolnionego cofnąć, jeśli na wolności prowadzi się on dobrze najmniej przez dwa lata.

§ 14. Komendant (zarząd) więzienia wykonywa decyzję, zarządzającą zwolnienie, natychmiast, chyba, że zaszły lub wyszły najaw okoliczności, któreby uzasadniały odmowę zwolnienia. Komendant (zarząd) więzienia przedstawi w tym wypadku sprawę natychmiast do ponownej decyzji.

Komendant (zarząd) więzienia, wypuszczając skazanego na wolność, powiadomi go o obowiązkach co do sprawowania się, o obowiązkach meldunkowych i skutkach ich zaniedbania, o ile został wydany nakaz zawiadamiania o miejscu pobytu, oraz zawiadomi o zwolnieniu i jego warunkach (art. 148 Kodeksu Karnego Wojskowego) dowódcę formacji, do której zwolniony zostaje odesłany lub posterunek (komisarjat) policji państwowej, właściwy dla miejscowości, do której udaje się zwolniony, nie pozostający w czynnej służbie wojskowej.

§ 15. Postanowienia §§ 5 — 14 stosuje się odpowiednio także w wypadku, gdy z urzędu postanowiono przedstawić wniosek o przedterminowe zwolnienie.

Komendanci (zarządy) więzień są obowiązani przedstawiać takie wnioski co do skazanych, którzy czynią zadość warunkom przedterminowego zwolnienia (§ 7).

Naczelnny Prokurator Wojskowy i prokuratorzy przy wojskowych sądach okręgowych mogą komendantom więzień wojskowych, podlegających ich nadzorowi penitencjarnemu wydawać w tym zakresie zlecenia w poszczególnych sprawach.

Dochodzenia celem przygotowania wniosku wolno rozpocząć już przed terminem, określonym w § 8 niniejszego rozporządzenia.

§ 16. Każdy prokurator, który dowie się o złem prowadzeniu się zwolnionego lub o niewykonaniu przez niego obowiązku, przewidzianego art. 147 Kodeksu Karnego Wojskowego, albo o zarządzanem przez władzę wojskową lub policyjną tymczasowem przytrzymaniu przedterminowo zwolnionego — zawiadomi o tem właściwego prokuratora przy wojskowym sądzie okręgowym (§ 10 ust. 1 i § 18), który przedstawi sprawę ze swoim wnioskiem według właściwości bądź to właściwemu dowódcy do decyzji, czy zwolnienie należy cofnąć, bądź to Naczelnemu Prokuratorowi Wojskowemu, który przedłoży sprawę do decyzji Ministrowi Spraw Wojskowych.

§ 17. Władza wojskowa lub władza bezpieczeństwa, która zarządziła tymczasowe przytrzymanie zwolnionego (art. 150 Kodeksu Karnego Wojskowego), zażąda za pośrednictwem prokuratora przy najbliższym wojskowym sądzie okręgowym decyzji co do cofnięcia zwolnienia, przytaczając podstawy cofnięcia i wskazując władzę, która zwolnienie zarządziła.

Ten prokurator wojskowy może przed skierowaniem sprawy do właściwej władzy, która zarządziła przedterminowe zwolnienie (§ 16), zarządzić wypuszczenie przytrzymanego na wolność.

Tymczasowe przytrzymanie zalicza się na poczet kary.

§ 18. Jeśli sąd wojskowy, który wydał wyrok, nie istnieje, właściwym do czynności, przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu, jest dowódca właściwy dla tego wojskowego sądu okręgowego (sądu admiralskiego) i prokurator przy tym wojskowym sądzie okręgowym (sądzie admiralskim), który objął czynności sądu zlikwidowanego. Jeżeli zaś sąd, który wydał wyrok, nie przekazał swoich czynności żadnemu z istniejących sądów wojskowych lub niewiadomo, któremu sądowi czynności te zostały przekazane, wówczas właściwymi są dowódca właściwy i prokurator wojskowy, w których okręgu skazany ma wojskowy przydział służbowy lub przebywa.

§ 19. Rozporządzenie niniejsze ma zastosowanie również do osób, skazanych przez sądy wojskowe przed wejściem w życie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. w sprawie Kodeksu Karnego Wojskowego (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 328), przyczem w wypadkach, gdy o właściwości władzy, powołanej do decydowania o przedterminowym zwolnieniu, rozstrzyga charakter przestępstwa skazanego (§ 1 cz. B. ust. 3) należy odpowiednio kierować się przepisem § 1 części B. ust. 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych z dnia 13 września 1927 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 czerwca 1927 r. o zwolnieniu przedterminowym osób, odbywających karę pozbawienia wolności z mocy wyroków wojskowych sądów karnych (Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 800).

§ 20. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 sierpnia 1928 r.

Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*